

МІЖНАРОДНІ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ
НАУКОВІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник наукових
публікації міжнародної
мультимідисциплінарної наукової
інтернет-конференції

Випуск 41

28-29 травня 2025 р.

ISSN 2786-6823 (print)

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLE

Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2025

УДК 001 (063)

Світ наукових досліджень. Випуск 41: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 28-29 травня 2025 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО- П Шпак В.Б. 2025. 260 с.

Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової мультидисциплінарної інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 41», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет

ГО Наукова спільнота

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко (Огінська) Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, директор ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ННІ «Юридичний інститут КНЕУ імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент, ЛНТУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363 e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов’язковим. Усі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License

ISSN 2786-6823 (print)

© ГО “Наукова спільнота” 2025

© Автори статей 2025

<i>Варич Олександр Сергійович, Білоус Ольга</i> ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ СТЕНОКАРДІЇ ТА ІНФАРКТІ МІОКАРДА В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	179
<i>Гайдаш Ігор Славович, Гайдаш Ірина Анатоліївна</i> ВПЛИВ ЕПІХЛОРГІДРИНА НА ФЕРМЕНТАТИВНУ СИСТЕМУ АНТИОКСИДАНТНОГО ЗАХИСТУ ЕРИТРОЦИТІВ IN VITRO.....	182
<i>Гайдаш Ігор Славович, Гайдаш Ірина Анатоліївна</i> ГІГІЄНИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ГІДРОХІМІЧНИХ І МІКРОБІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОВЕРХНЕВОЇ ВОДИ РІЧКИ УСТЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	184
<i>Герасименко Ольга Ігорівна, Старіченко Єлізавета Андріївна, Мисан Руслана Русланівна</i> РЕСПІРАТОРНІ РЕАКЦІЇ НА АРОМАТИЧНІ СПОЛУКИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИК ВИКОРИСТАННЯ ТА РІВНЯ ОБІЗНАНОСТІ СЕРЕД МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	186
<i>Глазунов Олег Анатолійович, Фесенко Віктор Іванович</i> БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК, ЯК ПРОВІДНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	188
<i>Сокрут Микола Валерійович, Сокрут Валерій Миколайович, Литвинова Олена Валеріївна, Муллахметов Алік Габдулхаєвич</i> В'ЯЗКОПРУЖНІ ВЛАСТИВОСТІ КРОВІ У ПАЦІЄНТІВ З РІЗНИМИ ФОРМАМИ РЕВМАТОЇДНОГО АРТРИТУ.....	193
<i>Ткаченко Сергій Сергійович, Родинський Олександр Георгійович, Трофімов Богдан Олексійович</i> ТЕМПЕРАМЕНТ ЯК ЧИННИК ВРАЗЛИВОСТІ ДО ДЕПРЕСІЇ.....	196
<i>Янчевський Олександр Валерійович, Гайдаш Ірина Анатоліївна</i> ГІДРОХІМІЧНИЙ СКЛАД ПОВЕРХНЕВОЇ ВОДИ ЗАХІДНОГО БУГУ ВЗИМКУ 2024-2025 РОКІВ.....	199

Климовицький Ф. В., Сокрут В. М., Сокрут О. П., Попов В. М., Левітін Є. Я., Лях Ю. Є., – Львів: Видавництво ПП «Магнолія 2006», 2024 – 310 с.

3. Сокрут В. М. Клінічний тест визначення форми соматогенії <https://sokrut.com/somatogenytest2>

4. Physical, rehabilitation medicine: Neurorehabilitation: Textbook for students and doctors / Edited by prof. V. Sokrut – Lviv: Publisher T. Marchenko., 2022. – Vol. 2. – 292 p.

5. Psychological comorbidities in osteoarthritis in Germany / N. Walter et al. Sci Rep. 2023. Vol. 13. P.2905. doi: <https://doi.org/10.1038/s41598-023-29867-4>

ТЕМПЕРАМЕНТ ЯК ЧИННИК ВРАЗЛИВОСТІ ДО ДЕПРЕСІЇ

Ткаченко Сергій Сергійович

кандидат медичних наук, доцент,

Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет», м. Дніпро, Україна

ORCID: 0000-0002-8828-8349

Родинський Олександр Георгійович

доктор медичних наук,

Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет», м. Дніпро, Україна

ORCID: 0000-0002-8011-6104

Трофімов Богдан Олексійович

здобувач вищої освіти медичного факультету,

Державний заклад «Дніпровський державний медичний університет», м. Дніпро, Україна

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/6230/>

Темперамент – це вроджена та відносно стабільна емоційна основа особистості, що проявляється ще в дитинстві через реактивність, активність і схильність до новизни. Він є фундаментальним чинником формування психіки та особистісної вразливості до розладів настрою. У сучасній психіатрії темперамент визнається ключовим фактором для розвитку депресії у дорослому віці. Комплексні моделі, як-от NEO-PI (Neuroticism-Extroversion-Openness Personality Inventory) та TCI (Temperament and Character Inventory), дозволяють глибше аналізувати ці риси, виявляти патерни, які асоціюються з ризиком психопатології. Особливий інтерес викликають афективні темпераменти, що часто фігурують у клінічних картинах тяжкої депресії [1, 2].

Зокрема, одне з досліджень засвідчило, що депресивний, тривожний і циклотимний темпераменти мають прямий зв'язок із суїцидальними когніціями в пацієнтів психіатричних стаціонарів [3]. Цей вплив частково опосередковується рівнем поточної депресії, формуючи так званий «передсуїцидальний ментальний стан». Для його виявлення запропоновано новий інструмент SCES (Suicidal Crisis Evaluation Scale) шкалу оцінки суїцидальної кризи, яка дозволяє кількісно вимірювати ступінь загрози кризового стану. Інші клінічні дослідження підкреслюють, що темперамент не лише передбачає депресивну симптоматику, але й впливає на перебіг захворювання, відповідь на лікування та розвиток суїцидальних тенденцій [4, 5, 6]. Значний внесок у розуміння біологічної основи депресивної вразливості дають дослідження біомаркерів. У підлітків із діагнозами великий депресивний розлад або біполярного стану виявлено кореляції між темпераментними рисами (схильність до уникнення небезпеки, залежність від винагороди, цілеспрямованість) і рівнями біомаркерів, зокрема BDNF (brain-derived neurotrophic factor), TNF-a (Tumor necrosis factor), IL-8 (Interleukin 8) і S100B (calcium-binding protein B). Це відкриває перспективу застосування комбінованих моделей психологічно-біологічних для прогнозування переходу від уніполярної до біполярної симптоматики ще на ранніх етапах [7, 8].

На популяційному рівні результати масштабного метааналізу, демонструють стабільний генетичний зв'язок між дитячою психопатологією та депресивними розладами у дорослому віці. Цей зв'язок підтверджує наявність спільної нейробіологічної основи вразливості, що пояснюється р-фактором. Р-фактор – це загальний латентний фактор, який відображає схильність індивіда до розвитку різноманітних психічних розладів. Він узагальнює спільні риси та симптоми, притаманні різним психопатологіям. Високі значення р-фактора пов'язують із більшою функціональною неспроможністю, складнішим розвитком у дитинстві та підвищеним ризиком хронічних і коморбідних психічних станів. Це пояснює, чому часто важко знайти специфічні причини та біомаркери для окремих розладів, оскільки вони можуть мати спільну основу [6, 9]. Таким чином, він виступає універсальною конструкцією, яка дозволяє пояснити спадковість, неспецифічність і стійкість депресивної симптоматики від дитинства до зрілості. Цю гіпотезу підтверджує дослідження, в якому встановлено, що високі бали за шкалою CBCL (Child Behavior Checklist) у віці двох років, зокрема у сферах внутрішньої та зовнішньої поведінкової проблематики, достовірно передбачають підвищений ризик розвитку депресії у віці 20-27 років. Саме через ці ранні неспецифічні поведінкові ознаки може проявлятися високий рівень р-фактору, який з часом трансформується у конкретну клінічну форму психопатології, найчастіше депресивного спектра [2].

Не менш важливою є чутливість нервової системи в дитячому віці, зокрема, висока сенсорна чутливість – це вроджена особливість нервової системи, що характеризується підвищеною чутливістю до зовнішніх і

внутрішніх стимулів, таких як світло, звук, емоції та соціальні ситуації. Вона може бути нейропсихологічним маркером вразливості до депресії, особливо в комбінації з афективними темпераментами. Як свідчать клінічні огляди, така чутливість може спричиняти гіперреактивність на середовищні фактори та погіршувати адаптацію, що потребує врахування у процесі діагностики та психотерапевтичного супроводу [6, 7].

Отже, темперамент як вроджена складова психіки є важливим чинником вразливості до депресії та афективних розладів, а також виконує роль прогностичного маркера психічного здоров'я. Дані досліджень підтверджують, що поведінкові особливості в ранньому віці можуть передбачати психіатричні стани в дорослому житті; афективні темпераменти асоціюються з ризиком суїцидальних проявів; а біомаркери (BDNF, IL-8, TNF- α) корелюють із темпераментом. Генетичні й нейропсихологічні чинники формують довготривалу вразливість, тому їхнє врахування ще в дитячому віці дозволяє точніше прогнозувати ризики й застосовувати персоналізовану профілактику.

Літературні джерела:

1. Mann F. D., Atherton O. E., DeYoung C. G., Krueger R. F., Robins R. W. Big five personality traits and common mental disorders within a hierarchical taxonomy of psychopathology: A longitudinal study of Mexican-origin youth. *J Abnorm Psychol.* 2020 Nov. Vol. 129, No 8. P. 769-787. doi: 10.1037/abn0000633.
2. Byg L. M., Wang C. A., Whitehouse A. J. O., Pennell C. E. Early markers of adult symptoms of depression and anxiety in the Raine Study. *J Affect Disord.* 2025 Mar. 11. Vol. 381. P. 166-173. doi: 10.1016/j.jad.2025.03.052.
3. Jiménez E., Arias B., Mitjans M., Goikolea J. M., Ruíz V., Brat M., Sáiz P. A., García-Portilla M. P., Burón P., Bobes J., Oquendo M. A., Vieta E., Benabarre A. Clinical features, impulsivity, temperament and functioning and their role in suicidality in patients with bipolar disorder. *Acta Psychiatr Scand.* 2016 Apr. Vol. 133, No 4. P. 266-76. doi: 10.1111/acps.12548.
4. Innamorati M., Erbuto D., Rogante E., Sarubbi S., Trocchia M.A., Cifrodelli M., Migliorati M, Comparelli A, Berardelli I, Pompili M. Mental states and temperaments contributing to suicidal crisis in psychiatric inpatients: a cross-sectional and validation study. *BMC Psychiatry.* 2025 Feb 17. Vol. 25, No 1. P. 140. doi: 10.1186/s12888-025-06482-3.
5. Boot K., Wiebenga J. X. M., Eikelenboom M., van Oppen P., Thomaes K., van Marle H. J. F., Heering H. D. Associations between personality traits and suicidal ideation and suicide attempts in patients with personality disorders. *Compr Psychiatry.* 2022 Jan. Vol. 112. P. 152284. doi: 10.1016/j.comppsy.2021.152284.
6. Kühl J, Firk C. Hochsensitivität – Bedeutung des Merkmals für Diagnostik und Psychotherapie mit Kindern und Jugendlichen / Sensory Processing Sensitivity – Significance of the Trait for Diagnostics and Psychotherapy with Children and

Adolescents. *Prax Kinderpsychol Kinderpsychiatr.* 2025 Mar. Vol. 74, No 1. P. 61-82. doi: 10.13109/prkk.2025.74.1.61.

7. Fornaro M., Caiazza C., Pistone L., Crincoli W., Pezone R., De Prisco M., Oliva V., Cilmi F., Tufano G., Miola A., Nunez N., Primavera D., Iasevoli F., Solmi M., Sambataro F., Carta M.G., Vieta E., de Bartolomeis A. Atypical depression and emotion dysregulation: Clinical and psychopathological features. *J Affect Disord.* 2025 May 1. Vol. 376. P. 410-421. doi: 10.1016/j.jad.2025.02.034.

8. Terczynska M., Bargiel W., Grabarczyk M., Kozlowski T., Zakowicz P., Bojarski D., Wasicka-Przewozna K., Kapelski P., Rajewska-Rager A., Skibinska M. Circulating Growth Factors and Cytokines Correlate with Temperament and Character Dimensions in Adolescents with Mood Disorders. *Brain Sci.* 2025 Jan 26. Vol. 15, No 2. P. 121. doi: 10.3390/brainsci15020121.

9. Caspi A., Houts R. M., Belsky D. W., Goldman-Mellor S. J., Harrington H., Israel S., Meier M. H., Ramrakha S., Shalev I., Poulton R., Moffitt T.E. The p Factor: One General Psychopathology Factor in the Structure of Psychiatric Disorders? *Clin Psychol Sci.* 2014 Mar. Vol. 2, No. 2. P. 119-137. doi: 10.1177/2167702613497473

ГІДРОХІМІЧНИЙ СКЛАД ПОВЕРХНЕВОЇ ВОДИ ЗАХІДНОГО БУГУ ВЗИМКУ 2024-2025 РОКІВ

Янчевський Олександр Валерійович

доктор філософії, Луганський державний

медичний університет, м. Рівне

ORCID: 0000-0002-1243-598X

Гайдаш Ірина Анатоліївна

кандидат медичних наук, Луганський державний

медичний університет, м. Рівне

ORCID: 0009-0009-0018-4122

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/6253/>

Актуальність. Мінеральний склад води має велике значення для здоров'я людей, що обумовлює постійний гігієнічний контроль за ним у водоймищах і водогонах, які використовуються, як джерела питної води [1, 2]. Гідрохімічні показники поверхневих вод річок і водосховищ зазнають певних сезонних змін, а також змінюються під впливом антропогенного тиску [3, 4, 5]. Річка Західний Буг є притокою Вісли, протікає через Львівську і Волинську області України, тече через такі населені пункти як Буск, Каменка-Бугська, Добротвор, Сосновка, Шептицький, Сокаль, Устилуг [6].